

LIBERTATEA DECIZIONALĂ A PĂRȚILOR CONTRACTANTE CU PRIVIRE LA REZILIEREA CONTRACTULUI DE CREDIT BANCAR. ASPECTE COMPARATIVE

Nicolae MARIAN,
magistru în drept, doctorand USM

SUMMARY

This study reveals the inopportunity of termination of the bank's credit contract at the initiative of the creditor as long as the borrower performs basic obligations under the contract, which amounts to providing guarantees payment required by the lender and other payments due under the contract.

Keywords: credit agreement, termination, grounds for termination, debtor, creditor

REZUMAT

Prezentul studiu relevă inoportunitatea rezilierii contractului de credit bancar la inițiativa creditorului atâta timp cât debitorul execută obligațiile de bază asumate prin contract, care se rezumă doar la oferirea garanțiilor solicitate de către creditor și la achitarea plăților conform contractului în termenele stabilite în acesta.

Cuvinte-cheie: contract de credit, reziliere, temeuri de reziliere, debitor, creditor

Introducere. Esența procesului de creditare constă în satisfacerea reciprocă a participanților la aceste raporturi, în măsura în care debitorul beneficiază de mijloacele creditare și se bucură de dreptul de dispoziție asupra acestora, iar creditorul este interesat în plata dobânzii și a tranșelor la credit în termenul stabilit în contract. Astfel interesele părților sînt satisfăcute pe deplin și relația de creditare se califică ca fiind în deplină viabilitate. În momentul în care se naște una dintre circumstanțele nefavorabile pentru părțile contractante prevăzute de lege sau contract, partea interesată este în drept să facă uz de posibilitățile ce i se oferă, astfel încît să rezilieze contractul din motivele temeinic invocate. Conform regulilor generale stipulate în alin. (1) al art. 735 din Codul civil al Republicii Moldova (în continuare – CC RM), o parte poate rezolva contractul dacă există o neexecutare esențială din partea celeilalte părți. Alin. (2) a aceluiași articol spune că pentru determinarea neexecutării esențiale, în special se iau în considerație următoarele circumstanțe:

a) neexecutarea privează substanțial creditorul de ceea ce acesta se aștepta de la executarea contractului, cu excepția cazului în

care debitorul demonstrează că nu a prevăzut și nu putea să prevadă în mod rezonabil rezultatul scontat;

b) executarea întocmai a obligațiilor ține de esența contractului;

c) neexecutarea este intenționată sau din culpă gravă;

d) neexecutarea dă temei creditorului să presupună că nu poate conta pe executarea în viitor a contractului [1].

Savantul **O. Cazac** afirmă că aceste patru cazuri nu sînt exhaustive, deși formularea lor generală le permite să cuprindă majoritatea situațiilor pe care le putem concepe [2, p. 16]. Contractul de credit poate fi reziliat la inițiativa oricărei părți contractante în funcție de situația creată. În ceea ce privește dreptul debitorului de a rezilia contractul de credit, lucrurile stau relativ bine datorită faptului că temeurile rezilierii contractului de credit la inițiativa debitorului sînt prevăzute clar și exhaustiv în art. 1242 CC RM și derogarea de la aceste temeuri se admite doar pentru cazurile generale, ce pot servi drept motiv pentru rezilierea contractului, stipulate în art. 735 CC RM.

Scopul prezentului studiu constă în reflectarea exhaustivă a ca-

zurilor care vor servi drept temei flagrant pentru rezilierea contractului de credit. Totodată, studiul efectuat distinge *temeurile de bază* de *temeurile adiacente* care generează rezilierea contractului de credit, conturând concomitent circumstanțele ce pot afecta indirect viabilitatea unei relații de creditare constructive.

Materiale și metode aplicate. În procesul studiului drept materiale au servit o serie de reglementări legislative naționale și internaționale a procedurii de reziliere a contractului de credit bancar și lucrări științifice ale savanților autohtoni și doctriinarilor internaționali, în care sînt examinate unele aspecte ce au tangență directă cu relația de creditare și rezilierea contractului de credit bancar. Metodele aplicate în procesul cercetării au fost: *metoda dogmatică*, aplicată la accentuarea axiomei referitoare la ordinea procesului de restituire a fondurilor creditare de către debitor creditorului în situația tensionării viabilității contractului de credit bancar; *metoda dialectică*, care a conturat modul și corectitudinea expresiei legislatorului ce s-a referit la rezilierea contractului de credit bancar, substituind-o cu rambursarea anticipată, și lipsa necesității de a rezilia contractul;

metoda comparativă, prin care au fost efectuate unele aprecieri comparative ale legislației naționale cu cea internațională; *metoda logică* și *metoda cantitativă*.

Examinând oportunitățile oferite debitorilor, observăm că Codul civil, prin art. 1242 alin. (3) și (4) permite rezilierea contractului de credit de către debitor în cazurile după cum urmează:

”(3) Debitorul poate, în orice moment, să anunțe rezilierea contractului de credit ce prevede plata unei dobânzi fluctuante, cu condiția notificării creditorului în termen de 7 zile de la primirea notificării despre modificarea dobânzii.

(4) Debitorul poate rezilia contractul în care s-a convenit asupra unei dobânzi fixe pentru un anumit termen dacă obligația de plată a dobânzii încetează înaintea termenului stabilit pentru restituirea creditului și nu se convine asupra unei alte dobânzi. Termenul de preaviz este de 15 zile”.

În practică, oportunitățile propuse se aplică foarte rar de către debitor. Aceasta se explică prin faptul că alin. (2) al art. 1242 CC RM stipulează că „rezilierea contractului suspendă imediat utilizarea creditului, însă creditorul acordă debitorului un termen de cel puțin 15 zile pentru restituirea sumelor utilizate și a sumelor aferente”.

Restituirea sumei creditului și a altor plăți aferente acestuia la scadența celor 15 zile contracarează semnificativ logica lucrurilor ce se derulează în anvergura proiectului de creditare inițiat de către debitor și din acest motiv debitorul este supus impasului generat de dobânzile solicitate de creditor în cazul în care rata acestora crește impunător. Este firesc că rezilierea contractului de credit poate fi inițiată și de către creditor. Potrivit alin. (1) art. 1242 CC RM, creditorul poate rezilia contractul și cere restituirea creditului și a sumelor aferente dacă:

a) debitorul a devenit insolubil;

b) debitorul nu a oferit garanțiile cerute sau a redus fără acordul creditorului garanțiile oferite;

c) debitorul nu plătește dobânda în termenul stabilit;

d) debitorul nu a executat obligația de restituire a cel puțin 2 tranșe ale creditului, atunci când contractul prevede restituirea creditului în rate;

e) există alte cazuri prevăzute de lege sau de contract.

Rezultate obținute și discuții.

Literatura autohtonă de specialitate explică situațiile ce țin de posibilitățile uzitate de către creditorii în cazul în care aceștia decid rezilierea contractului [3, p. 362], însă cercetătorul **A. Băieșu** vorbește foarte laconic despre prevederea de la lit. “e” a aliniatului citat mai sus. Considerăm că trebuie acordată acestuia o atenție sporită, pentru a se clarifica riscurile ce se pot răsfrînge asupra debitorului, efectul cărora va consta în rezilierea contractului de credit.

Totodată, problemele ce țin de rezilierea contractului de credit bancar nu sînt redade suficient de explicit nici în doctrina autohtonă, nici în cea internațională. Unii autori de specialitate nu abordează deloc tehnicile aplicate în procesul rezilierii acestui contract [4–9].

Sensul prevederilor alin. (1) art. 1242 CC RM este unul suficient de clar și reiese chiar din conținutul etimologic al sintagmelor utilizate în [lit. „a-d” (în continuare – temeuri **de bază** pentru reziliere)], pe când referitor la explicarea esenței cazurilor prevăzute de contract, despre care se vorbește în [lit. „e” (în continuare – temeuri **adiacente** pentru reziliere)] atenția laborioasă solicitată doctrinei autohtone se datorează complexității cazurilor care pot fi aplicate situațiilor ce vor genera rezilierea contractului de credit la inițiativa creditorului, bazată pe temeuri adiacente.

Conjunctura rezilierii contrac-

tului de credit pe motivul nerespectării de către debitori a altor clauze contractuale decît cele ce derivă din lit. „a-d” alin. (1) art. 1242 CC RM nu redă suficientă claritate acestor cazuri, astfel încît să se poată examina de la bun început echitatea prevederilor contractuale care generează această reziliere, pentru ca să se distingă defensivele ce vor servi drept pretext pentru debitor ca rezilierea contractului să nu se realizeze. Atunci cînd în literatura de specialitate este susținută opinia autorului **A. Kaleinik**, citat de **O. Sandul**, prin care se afirmă că clauza de reziliere este esențială pentru contractul de credit [10], considerăm că există necesitatea unei specificări exhaustive a tuturor situațiilor – sau cel puțin a bunei părți din ele – care pot atrage după sine rezilierea contractului de credit, invocînduse și temeuri adiacente.

După cum observăm, temeuri adiacente sînt distinse pe două paliere diferite: „cazuri prevăzute de lege” și „cazuri prevăzute de contract”. Ținînd cont de pragmatismul raportat la imperativele cazuri prevăzute de lege, vom supune discursului doar cazurile care sînt prevăzute de contract altele decît *temeuri de reziliere de bază*, ce pot servi ca motiv pentru rezilierea contractului la inițiativa creditorului. Legislația în vigoare nu conturează exhaustiv care sînt aceste cazuri, ceea ce lasă rezerve pentru creditor ca acesta să completeze lista cazurilor la discreție proprie.

Totodată, cercetînd oglindirea problemei abordate în legislația altor state, observăm că Codul civil al Federației Ruse (în continuare – CC FR) nu redă în general cazurile speciale ce ar putea genera rezilierea contractului de credit, relația de creditare fiind reglementată prin art. 819–823 din codul numit [11]. Alin. 3 art. 821 CC FR explică: „În cazul în care debitorul încalcă obligația de

utilizare a creditului la destinația declarată anterior (articolul 814), creditorul poate refuza creditarea debitorului conform contractului de credit încheiat”. Din conținutul normei citate se poate deduce că, în esență, acest fapt generează în mod direct rezilierea contractului de credit.

Savantul **A. Băieșu** de asemenea vorbește despre faptul că în contractul de credit poate fi inserată clauza de reziliere cu titlu de sancțiune pentru nerespectarea de către debitor a destinației pentru care s-a acordat creditul [12, p. 796]. Aplicabilitatea clauzei de reziliere pentru cazul descris mai sus, în opinia noastră, va avea efect numai asupra contractelor de credit ce sînt diferite de cele de consum. Cu această notă ar trebui să fie completată afirmația doctrinarului **A. Băieșu**. Cumulul ambelor afirmații se datorează faptului că, de facto, mijloacele creditare acordate conform creditului de consum ar putea fi utilizate în orice scopuri, și monitorizarea dispoziției cu aceste mijloace bănești nu are mecanisme clare ce ar oferi răspunsuri certe la întrebarea pentru ce concret s-au cheltuit banii.

Altfel spus, cu mijloacele bănești acordate conform produsului credit de consum s-ar putea de făcut comerț, pe cînd cu banii acordați în scopuri comerciale nu se poate de satisfăcut necesitățile de consum. Excepție de la această regulă fac doar creditele de consum investiționale.

Prin art. 807-818 CC FR este reglementat împrumutul. Astfel, rezilierea contractului de credit s-ar putea deduce prin analogie din alin. (2) art. 811 CC FR, care stipulează: „Dacă contractul de împrumut prevede restituirea împrumutului în tranșe, la încălcarea de către împrumutat a termenului de rambursare a tranșei scadente, împrumutătorul este în drept să solicite achitarea anticipată a întregii sume împrumutate

împreună cu dobînzile aferente acesteia”. Această deducție se datorează unei carențe referitoare la prevederea exhaustivă care ar trebui să dea explicație clară situațiilor în care se reziliază contractul de credit propriu-zis. Raportată la prevederile legii Republicii Moldova, circumstanța stipulată în art. 811 CC FR la alin. (2) ar putea fi echivalată cu art. 1242 alin. (1) lit. „d” din CC RM, de unde se poate desprinde un punct de tangență între aceste două reglementări.

Litera „b” a art. 1242 alin. (1) CC RM se echivalează cu art. 813 CC FR, din conținutul căruia poate fi desprinsă ideea că: „În situația în care împrumutatul nu oferă garanțiile ce țin de restituirea împrumutului sau dacă volumul garanțiilor se califică ca fiind insuficient și împrumutatul nu completează garanțiile în modul solicitat, împrumutătorul poate cere achitarea anticipată a sumei împrumutate împreună cu dobînzile aferente acesteia, dacă în contract nu este prevăzut altfel”. Celelalte prevederi din art. 1242 CC RM nu se regăsesc în CC FR, exact în modul în care din capitoul ce reglementează „împrumutul și creditul” în CC FR nu reiese clar și necesitatea rezilierii contractului de credit bancar pentru validarea cerințelor privind rambursarea anticipată a fondurilor creditare rămase disponibile. Potrivit normelor din CC FR, rezilierea contractului de credit sau împrumut se face în corespundere cu prevederile generale ale rezilierii, care sînt conturate în art. 450 CC FR, însă din logica lucrurilor ce reies din prevederile CC FR citate mai sus, pentru ca să se nască dreptul de a solicita achitarea anticipată a împrumutului, contractul de împrumut/credit încheiat pe teritoriul Rusiei nu necesită a fi reziliat.

Totodată, CC FR nu oferă posibilități de a cere achitarea anticipată a împrumutului/creditului pe modelul prevederilor CC RM, în

special în situația în care debitorul devine insolubil (art. 1242 alin. (1) lit. „a” CC RM) sau atunci cînd există alte cazuri prevăzute de lege sau de contract (art. 1242 alin. (1) lit. „e” CC RM). Posibilitatea solicitării achitării anticipate a creditului în arealul prevederilor legii rusești mai derivă și din conținutul art. 33 din Lega federală cu privire la bănci și activitate bancară nr. 395-1 din 02.12.1992 (în continuare – Legea FR nr. 395-1/1992) [13]. Astfel, prin acest articol se enunță că: „La încălcarea de către debitor a obligațiunilor ce reies din contract, banca este în drept să încaseze anticipat creditele acordate și dobînzile aferente acestora, dacă acest fapt este prevăzut în contract, și totodată să inițieze procedura de exercitare a dreptului de gaj în ordinea stabilită de lege”. Norma citată oferă posibilitatea solicitării achitării anticipate a datoriei la credit „la încălcarea de către debitor a obligațiunilor ce reies din contract”, fără a fi specificate clar care obligațiuni concret asumate de către debitor se vor încălca. Această manevră la fel oferă posibilitate creditorilor ruși de a-și rezerva tot felul de cazuri ce au drept consecință solicitarea achitării anticipate a datoriei la credit, care ar putea fi inechitabile pentru debitori. Chiar dacă prevederea citată mai sus, la fel ca și CC FR, nu vorbește despre rezilierea contractului de credit care este o instituție diferită de rambursarea anticipată a creditului, ea totuși ar putea fi echivalată în parte cu prevederile art. 1242 alin. (1) lit. „e” CC RM.

La rezilierea contractului de credit se referă însă un alt act normativ rusesc. Astfel, prin art. 14 din Legea privind creditele pentru consumatori nr. 353-F3 din 21.12.2013 (în continuare – Legea FR nr. 353 – F3/2013) [14] se face trimitere directă la noțiunea de reziliere a contractului de credit ca fiind o acțiune ulterioară sau alter-

nativă solicitării privind achitarea anticipată a sumei totale a creditului eliberat, pe când ar trebui să fie invers. Aceasta deoarece, fără ca să fie reziliat, contractul de credit își produce efectele în strictă concordanță cu prevederile inițiale ale acestuia, ceea ce nu permite solicitarea achitării anticipate a fondurilor creditare de care dispune debitorul. În acest sens, sînt reușite explicațiile conținute în alin. (1) art. 1242 CC RM, care indică: „creditorul poate rezilia contractul și cere restituirea creditului și a sumelor aferente”, de unde derivă că înainte de a solicita achitarea anticipată a sumei creditului, contractul trebuie să fie reziliat.

Relativ cu actele normative rusești menționate, Legea FR nr. 353-F3/2013 specifică concret care sînt cazurile ce se califică ca fiind încălcarea a prevederilor contractului de credit, limitîndu-se doar la neachitarea în termen a dobînzilor și a tranșelor aferente creditului eliberat. Astfel, legea nominalizată face abstracție de utilizarea noțiunii generale „încălcarea a clauzelor contractului de credit”, de unde decede dreptul de a rezilia acest contract și de a solicita achitarea anticipată a sumelor datorate pentru altfel de cauze decît cele invocate expres prin lege. Puntea de refugiu pentru creditorul rus în acest sens este totuși dislocată în art. 33 din Legea FR nr. 395-1/1992.

Comparativ cu creditorul, subiectul care are calitatea de debitor în contractele de credit încheiate sub acțiunea guvernării actelor normative rusești, enumerate mai sus, în general este lipsit de acea punte de refugiu care îi poate oferi drept la rezilierea contractului de credit. Textul legii autohtone în acest sens, în opinia noastră, este unul formulat mai prioritar în ceea ce ține de protejarea interesului debitorilor. Acest fapt se datorează cel puțin posibilităților oferite debitorului ce reies din prevederi-

le alin. (3) și (4) art. 1242 CC RM, conținutul cărora oferă dreptul de a rezilia contractul de credit la inițiativa debitorului în circumstanța creării condițiilor dezavantajoase pentru acesta din urmă, ceea ce nu observăm la ruși.

În Republica Belarus, reglementarea procedurii de restituire a banilor eliberați cu titlu de credit unui debitor este reglementată în mod similar cu reglementările Federației Ruse. Astfel, prin art. 143 din Codul bancar belorus (în continuare – CBB) [15] se oferă posibilitate debitorului de a rambursa anticipat creditul de care beneficiază doar în condițiile stipulate în contractul de credit.

Totodată, se explică faptul că dacă contractul de credit nu specifică modul de rambursare anticipată a creditului, debitorul poate restitui mijloacele creditare anticipate numai cu acordul creditorului. Potrivit art. 143 CBB, creditorului i se oferă posibilitatea de a insista în privința rambursării anticipate a creditului în cazul în care „nu se execută sau se execută în mod necorespunzător obligațiunile debitorului ce reies din contract”. Astfel, observăm că CBB, la fel ca și CC FR, nu redă clar și concis neexecutarea sau executarea necorespunzătoare a căror obligații concret poate genera apariția dreptului creditorului de a solicita achitarea anticipată a creditului eliberat. Acest lucru la fel oferă rezerve nepărtinitoare creditorului, în măsura în care acesta poate constrînge debitorul printr-un volum de obligații care nu țin direct de procedura de restituire în termen și în volum deplin a tranșelor la credit și a dobînzilor aferente acestora.

Noul Cod civil al României (în continuare – CC Rom) [16] oferă o reglementare foarte lapidară raportului de credit bancar, oferind acestuia doar 3 articole (2193–2195) partea specială. În ceea ce privește rezilierea contractului de

credit bancar, legea civilă românească face abstracție de utilizarea acestei noțiuni, substituind-o cu noțiunea de „denunțare unilaterală”. Astfel, prin art. 2195 din CC Rom se explică faptul că:

”(1) În lipsa unei clauze contractare, instituția de credit nu poate să denunțe contractul înainte de împlinirea termenului **decît pentru motive temeinice**, dacă acestea privesc beneficiarul facilității de credit.

(2) Denunțarea unilaterală stinge de îndată dreptul clientului de a utiliza creditul, iar banca trebuie să acorde un termen de cel puțin 15 zile pentru restituirea sumelor utilizate și a accesoriilor acestora.

(3) Dacă facilitatea de credit s-a încheiat pe durată nedeterminată, fiecare dintre părți poate să denunțe contractul, cu respectarea unui termen de preaviz de 15 zile, dacă din contract sau din uzanțe nu rezultă altfel”.

Observăm o similitudine între prevederile CC FR și CC Rom în ceea ce privește absența oportunității oferite debitorilor privind dreptul de a rambursa anticipat creditul în situația în care se vor crea circumstanțe dezavantajoase cel puțin în ceea ce privește modificarea unilaterală a ratei dobînzii în creștere. Sintagma „ **motive temeinice**” poate implica o gamă foarte vastă de temeuri ce se pot califica atît obiectiv, cît și subiectiv. CC Rom totuși nu redă clar situațiile ce ar putea genera așa-numita denunțare unilaterală a creditorului de la prevederile contractului. Sfera de aplicare a noțiunii de „motive temeinice care privesc beneficiarul facilității de credit” a fost explicată de Banca Națională a României (în continuare – BNR) într-un studiu denumit „Contractul de credit în lumina noului Cod civil”. BNR explică faptul că ar servi drept motiv temeinic în sensul art. 2195 CC Rom exclusiv schimbările în situația patrimonială a clientului, și anume:

- evoluțiile în situația sa financiară generală;
- inițierea unor proceduri judiciare sau extrajudiciare împotriva acestuia;
- modificări ale valorii garanțiilor accesorii creditului;
- creșterea gradului de îndatorare a clientului prin contractarea unor credite noi;
- producerea de către client a unor incidente de plată etc.

Totodată, BNR subliniază că în cadrul motivelor temeinice nu intră modificările pieței financiare și nici dificultățile financiare ale finanțatorului [17]. Referitor la temeiul 1 – „evoluțiile în situația financiară generală a debitorului”, acestea pot evolua și în partea creșterii, astfel încât activele patrimoniului debitorului vor crește, ceea ce nu ar trebui să producă efectul denunțării unilaterale a creditorului de la contractul de credit. Acest lucru însă nu reiese din schimbările în situația patrimonială a clientului enunțate mai sus. Temeiurile indicate la pct. 2-5 ale studiului elaborat de BNR ar servi ca pretext pentru denunțarea unilaterală a contractului de credit de către creditor, incidentele de plată fiind definite ca: neîndeplinirea obligațiilor asumate printr-un bilet la ordin, cambie sau cec de către o persoană fizică sau juridică, care este raportată la Centrala Incidentelor de Plăți [18].

În urma examinării contractelor de credit bancar elaborate de către instituțiile financiare autohtone, am observat că băncile din Republica Moldova, axându-se pe posibilitatea rezilierii contractului în temeiul neexecutării obligațiilor contractuale ale debitorului, art. 1242 CC RM (**temeiuri de bază și temeiuri adiacente**), de asemenea au estimat o serie de factori care pot genera rezilierea contractului de credit bancar. În cadrul acestor factori sînt incluse **temeiuri de bază** după cum urmează:

- Debitorul nu restituie în ter-

men și în volum deplin două tranșe ale creditului, nu achită dobînda aferentă și/sau alte sume plătibile băncii sau nu execută alte obligații ce rezultă din contract, sau încalcă obligațiile sale rezultate din alte contracte încheiate cu banca;

- Debitorul a devenit insolubil;

- Debitorul nu oferă garanțiile suplimentare solicitate de către bancă, dacă acestea nu au fost constituite valabil sau ulterior constituirii acestora una sau mai multe garanții încetează din oricare alt motiv să producă efecte depline, inclusiv prin reducerea valorii acestora.

Temeiurile adiacente care generează rezilierea contractului de credit bancar la inițiativa creditorului implică:

- Furnizarea de către debitor a informațiilor false sau incomplete;

- Nerespectarea destinației convenite a creditului;

- Contractarea de către debitor a împrumuturilor sau creditelor de la alte bănci sau persoane;

- Asumarea sau garantarea de către debitor a obligațiilor financiare a terților sau executarea obligațiilor asumate pînă la încheierea contractului de credit în alt mod decît cel prevăzut inițial;

- Transmiterea cu titlu gratuit sau oneros, provizoriu sau definitiv, sau grevarea de careva drepturi creanțele sale;

- Acordarea de către debitor a împrumuturilor către terțele persoane.

De regulă, o parte din abaterile de la obligațiunile debitorului, ce sînt drept temeiuri adiacente pentru rezilierea contractului de credit bancar pentru creditor, sînt condiționate de acordul creditorului ce ține de acceptarea cerinței debitorului privind admiterea abaterii solicitate. În opinia noastră, prin formularea temeiurilor adiacente implementate de către creditor, debitorul este parțial limitat de creditor în libertatea sa contractu-

ală. Această îngrădire ar avea, pe de o parte, o motivație corespunzătoare, deoarece încălcarea interdicțiilor formulate de către creditor ar putea genera un impact asupra viabilității contractului de credit motivat prin înrăutățirea ulterioară a situației financiare a debitorului, care se va transforma în finalitatea sa în unul din temeiurile de bază raportat ca exemplu la neexecutarea obligației de restituire a tranșelor la credit în termenul stabilit. Pe de altă parte, atîta timp cît debitorul distribuie mijloacele creditare contrar destinației, contractează împrumuturi de la alți subiecți sau comite alt fel de încălcări stipulate la capitolul temeiurilor adiacente, manifestînd comportament de bună credință în ceea ce privește achitarea creditului și a dobînzilor aferente, decade interesul creditorului de a rezilia contractul, deoarece acesta produce în mod corespunzător efectul său principal. În astfel de circumstanțe, dreptul creditorului de a rezilia unilateral contractul nu se califică ca fiind consumat, ceea ce înseamnă că la orice decizie subiectivă creditorul ar putea recurge la aplicarea lui. În această ordine de idei, construcția proiectului inițiat de către debitor se va deteriora pînă la admiterea unor neexecuții esențiale referite la contractul de credit încheiat cu creditorul.

Legislația internațională examinată conturează drept temei de solicitare a achitării anticipate a creditului exclusiv cazul în care mijloacele creditare au fost utilizate contrar destinației. Acesta, după cum s-a menționat mai sus, face parte din cadrul temeiurilor adiacente de reziliere, fapt motivat prin incertitudinea creditorului ce ține de imposibilitatea debitorului de a continua plata creditului în modul prevăzut în contract în cazul distribuirii banilor împrumutați contrar destinației.

Aceeași logică, în opinia noastră, se raportează și la restul moti-

velor care includ categoria temeiorilor adiacente, în special care privesc asumarea obligațiilor afectate de modalități referite la interdicția de garantare personală sau cu bunurile proprietate a debitorului a obligațiilor financiare ale terțelor persoane, acordarea unor împrumuturi de către debitor terților etc. Chiar și în cazul furnizării de către debitor a informațiilor incomplete, în opinia noastră, nu se naște un motiv temeinic pentru creditor care ar genera rezilierea contractului și solicitarea restituirii fondurilor creditare în întregime, atîta timp cît plățile la creditul acordat se efectuează în strictă concordanță cu graficul stabilit.

Concluzii. Pentru excluderea eventualelor criterii subiective ce ar putea influența proiectul inițiat de către debitori, temeiorile de reziliere a contractului de credit bancar ce pot fi aplicate de către creditori ar trebui să se echivaleze doar cazurilor de neexecutare esențială a prevederilor contractului care sînt invocate expres prin lege și menționate de noi în prezentul studiu la capitolul **temeiorilor de bază**. Astfel, considerăm că atîta timp cît creditorul, în urma examinării capacităților financiare ale debitorului și a proiectului propus pentru creditare de către acesta din urmă, a oferit creditul, iar debitorul, oferind garanțiile solicitate, plătește dobînzile, tranșele la credit și restul plăților prevăzute strict conform înțelegerii anterioare, **temeiorile adiacente** de reziliere a contractului de credit la inițiativa creditorului nu intră în categoria unor productive aplicarea căroră va supune devastării relația de creditare.

Chiar dacă la etapa admiterii încălcării de către debitor creditorul nu recurge la rezilierea contractului de credit în virtutea încălcărilor adiacente admise, dreptul la această reziliere îi este conservat și se califică ca fiind unul potestativ. Creditorul însă poate recurge

la acest drept în orice moment pe care îl va considera comod pentru sine, deteriorînd în așa mod produsul construit de către debitor atunci cînd debitorul își execută corespunzător obligațiile contractuale. Astfel, pentru ca să se cuprindă interesele debitorului ce țin de viabilitatea contractului de credit bancar, manifestată prin efectuarea plăților în termenele stabilite și întru neadmiterea efectelor care s-ar putea răsfrînge negativ asupra proiectelor inițiate de către debitori, cuvîntul „**contract**” ar putea fi exclus din prevederile lit. „e” art. 1242 CC RM, capitolul rezilierii fiind completat doar cu lista exhaustivă a temeiorilor ce vor genera rezilierea contractului de credit, cuprinsul căroră nu se va limita doar la **temeiorile de bază** enumerate în prezentul studiu.

Referințe bibliografice

1. *Codul civil al Republicii Moldova*, Legea nr. 1107 din 06.06.2002. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 82-86/661 din 22.06.2002.
2. Octavian Cazac. *Instituția rezoluțiunii și rezilierii contractelor – metodă de soluționare a raporturilor contractuale patogene*. Autoreferatul tezei de doctor în drept. Chișinău, 2013, 30 p.
3. Gheorghe Chibac, Aurel Băieșu, Alexandru Rotari. *Drept civil. Contracte și succesiuni*. Ediția a III-a. Vol. III. Chișinău: Editura Cartier, 2010, 568 p.
4. А. Ю. Викулин и др. *Банковское право Российской Федерации. Общая часть*. Москва: издательство Юристъ, 1999, 448 с.
5. Кайряк И. Н. *Банковское право*. 2008, 357 с.
6. Ion Turcu. *Drept bancar* Vol. III. Editura Luminalex, 1999, 288 p.
7. Н. Д. Эринашвили. *Банковское право*. Москва, 2005, 528 с.
8. Н. Ю. Ерпылеева. *Международное банковское право*. Москва, издательство Дело, 2004, 480 с.
9. Cornelia Grigoriță. *Activitatea*

bancară. Ed. a III-a, Chișinău: Ed. Cartier, 2005, 420 p.

10. Olesia Sandul. *Reglementarea juridică a creditelor ipotecare în Republica Moldova*. Teză de doctor în drept. Chișinău, 2013, 179 p.

11. *Собрание законодательства Российской Федерации*, № 5, ст. 410, выпуск 1996 г. https://ru.wikipedia.org/wiki/Гражданский_кодекс_Российской_Федерации (Vizitat 20.08.2014).

12. Aurel Băieșu. *Creditul bancar*. Cartea a III-a, art. 1222–1255. În: Comentariul Codului civil al Republicii Moldova. Vol. II, ediția a II-a, Chișinău: Editura ARC, 2006, p. 784-797.

13. http://www.cbr.ru/today/status_functions/law_banks.pdf (Vizitat la 22.07.2014)

14. *Российская Газета*. Федеральный выпуск № 6265 от 23 декабря 2013 г.

15. *Национальный реестр правовых актов Республики Беларусь* от 31 октября 2000 г. № 2/219, 98 с.

16. Legea nr. 287 din 17 iulie 2009 republicată cu modificări la 15 iulie 2011 în Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 505-2011. http://ro.wikipedia.org/wiki/codul_civil_al_romaniei (Vizitat la 21.08.2014).

17. http://www.bnr.ro/files/d/Evenimente/COL_JUR/2011/20110913AI_OS.pdf (Vizitat la 21.08.2014).

18. <http://www.conso.ro/glosar/incident-de-plata/164/1> (Vizitat la 22.08.2014).